

YTTRANDE

Datum 2026-02-05
Ärendenummer 2025-POL000426

Remiss. Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)

Remiss. Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)

Remiss. Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)

Region Skåne har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovan rubricerade betänkanden. Vi redovisar våra synpunkter för respektive betänkande och hänvisningarna avser numreringen av bedömningar och förslag i slutet av respektive sammanfattning eller, om sådana bedömningar och förslag saknas, till kapitelavsnitten i den löpande texten.

Goda möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2024:29)

Kapitel 4 Det finanspolitiska ramverket

Region Skåne delar i huvudsak kommissionens analys av det finanspolitiska ramverket.

Region Skåne invänder dock delvis mot slutsatsen att det finanspolitiska ramverket generellt har skapat goda förutsättningar för produktivitetstillväxt. För region- och kommunsektorn har nominellt oförändrade statsbidrag och avsaknad av värdesäkring i praktiken lett till ryckiga och kortsiktiga planeringsförutsättningar, snarare än ett effektivitetstryck.

Kapitel 5 Regelförenkling

5.6.10 Åtgärder för att underlätta företagens uppgiftslämnande; underlätta datadelning mellan myndigheter

Här vill Region Skåne särskilt framhålla vikten av att bibehålla integritets-intresset som bottnar i mänskliga rättigheter, artikel 8: ”Rätt till skydd för privat- och familjeliv”. Om sekretessen inom vården urholkas kan detta i sin tur få konsekvenser för människors vilja att söka vård vid behov.

Kapitel 7 Bostäder och byggande

7.4.4 Länsstyrelsernas roll inom regional utveckling bör stärkas

Regeringen har beslutat om en utredning vad gäller regional utveckling, ”SVESAM – Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling”. I utredningens direktiv ingår att analysera om det finns behov av att förändra statliga myndigheters (inklusive länsstyrelsernas) och regionernas ansvar och uppgifter. Utredningen lämnade ett delbetänkande den 30 juni 2025 (SOU 2025:85), där resonemang fördes kring den nuvarande ansvars-fördelningen. Det konstaterades att målen för den territoriella politiken behöver bli

tydligare, liksom ansvarsfördelningen och styrningen. Region Skåne välkomnar utredningen och uttryckte i remissvaret vikten av att regionerna fortsatt ska ha det regionala utvecklingsansvaret samt att länsstyrelsens roll behöver tydliggöras: att samordna de statliga myndigheterna inom länet och där bidra till ett helhetsperspektiv, myndighetsutövning samt tillståndsgivning. Region Skåne menar att Produktivitetskommissionens förslag vad gäller Länsstyrelsernas roll bör ses i ljuset av utredningens kommande slutbetänkande som lämnas den 1 juni 2026.

Kapitel 8 Transportinfrastruktur

8.7.1 Stärk samhällsekonomisk effektivitet och kostnadskontroll i planprocessen

Region Skåne delar bedömningen att kostnadskontroll i planprocessen ska eftersträvas och vi vill se att kostnadsbedömningar i planeringsskedet förbättras. Att systematiskt undvika åtgärder som bedöms som olönsamma utan att ta hänsyn till ett helhetsperspektiv kan dock bli kontraproduktivt.

Trots att åtgärder skapar samhällsnytta och bidrar till samhällsmålen, saknar vissa infrastrukturinvesteringar förutsättningar för att bli lönsamma enligt Trafikverkets kalkyler. Indirekta effekter utanför trafiksystemet såsom agglomerations- och arbetsmarknadseffekter eller beredskaps- perspektivet kan vara av betydelse men fångas inte i lönsamhetskalkyler. Sådana effekter är särskilt påtagliga i Skåne som är både en storstadsregion och innehar flera regionala kärnor.

Sveriges förmåga att effektivisera in- och utflödet av gods, samt storstadsregionernas täta trafikförsörjning av persontrafiken, är avgörande för tillväxt och arbetsmarknadsutvidgning. Region Skåne ser därför att fler överväganden än ekonomisk lönsamhet samt ett systemperspektiv ska vägas in vid investeringsbeslut.

8.7.2 Förändra kalkylränta för infrastrukturinvesteringar

Den föreslagna förändringen av kalkylräntan från Trafikverket till Riksgälden är intressant från ett regionalt utvecklingsperspektiv. Att räntan sätts av annan part än Trafikverket ser vi som en fördel.

8.7.3 Prioritera underhåll av väg och järnväg

Region Skåne välkomnar förslaget att prioritera underhåll av väg och järnväg. Funktionen i det befintliga väg- och järnvägsnätet behöver säkerställas och störningarna genom fel i infrastrukturen måste minska. Vi ser positivt på att Trafikverkets planförslag för nationell plan 2026–2037 innefattar ett förstärkt underhåll och att hela det eftersatta underhållet på väg planeras att återtas. Region Skåne vill framhålla att de mest trafikerade stråken och storstadsregionernas järnvägsnät bör prioriteras.

8.7.4 Utred organisering av transportsektor

Regeringen beslutade i juni 2025 att föreslå en ny struktur och ramar för alternativa former för organisering och genomförande av infrastruktur- investeringar. Syftet var att bland annat skapa förutsättningar för ökade effektivitetsvinster och ett snabbare genomförande av infrastruktur- investeringar. Region Skåne välkomnar utredningen och ser även ett behov av en förenklad planprocess för mindre åtgärder.

8.7.5 Se över mål- och anslagsstrukturen för Trafikverket

Region Skåne stödjer förslaget om en utredning för att de mål som sätts upp för Trafikverkets verksamhet är konkreta, uppföljningsbara och ligger inom myndighetens kontroll. Region Skåne ser dock svårighet med att kunna kvantifiera samtliga mål. Vi ser också transparens- och uppföljningsfördelar med att anslagsändamålen inte görs mer övergripande.

Kapitel 9 Utbildning

Region Skåne anser att

- Regionerna bör ses som nyckelaktörer för strukturell produktivitet genom effektiv samordning av aktörer på regional nivå.
- Regionerna kan synka kompetensbehov och utbildningsutbud/dimensionering samt öka samverkan mellan skola och näringsliv.
- Regionerna ska ges stärkt mandat att samordna kompetensförsörjning och ökat beslutsmandat gällande utbildningsutbud/

9.3.1 Ge fler behörighet att läsa vidare

Region Skåne instämmer i att alla behövs för att möta framtidens kompetensbehov. Gymnasiala utbildningar möter 80 procent av behoven. Säkerställ att yrkesutbildningar med lägre krav inte tappar i status eller attraktivitet genom att stärka dess koppling mot näringslivet. Nyttja regionala kompetensplattformar och liknande samverkansarenor för att stärka den kopplingen.

9.3.2 Finansieringen bör spegla utbildningsanordnarens ansvar och premiera högkvalitativ utbildning

Region Skåne ställer sig positiva till att "Skolverket ges i uppdrag att, efter dialog med huvudmännen och analysmyndigheter, besluta om regionala ramar som tar hänsyn såväl till elevernas efterfrågan och behov som till arbetsmarknadens behov", men vill framhålla vikten av att regionerna utifrån sitt lagstadgade uppdrag inom kompetensförsörjning involveras i framtagande och koordinering av sådana ramar.

Kapitel 10 Produktivitet i offentlig sektor

10.5.4 Den teknologiska utvecklingen ger nya möjligheter för produktivitetstillväxt i offentlig sektor

Region Skåne delar bedömningen att det finns ett antal juridiska

utmaningar för att fullt ut använda potentialen av AI. Arbetet försvåras av komplexa regelverk med bland annat hänsyn till konsekvensbedömningar, leverantörs- granskning, tredjelandspenetrering och säkerställande av att utfallet av en viss teknik är rättssäkert. Ofta görs dessa bedömningar helt utan samverkan, det vill säga varje företag och myndighet måste göra sin egen specifika analys av ett visst verktyg och leverantör. Här läggs ett stort ansvar på olika verksamhetsutövare att göra sin egen analys. Ett talande exempel är bedömningen av tredjelandss rättsordning. Ett fåtal länder utanför EU och EES bedöms ha adekvat skyddsnivå, medan resten av världens länder är upp till respektive verksamhetsutövare att bedöma. I stället för att på europeisk nivå göra en utvärdering som kan komma alla till godo, ska respektive verksamhet göra detta arbete på egen hand, vilket i många fall inte är möjligt i praktiken. Här skulle en annan sorts regelförenkling eller mer handfast vägledning stötta effektiviteten.

Region Skåne delar bedömningen att ett ökat statligt ansvar för gemensamma digitala systemlösningar hade kunnat effektivisera administrationen.

Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2024:96)

Region Skåne anser rent allmänt att analyser och beskrivningar behöver kompletteras med de mer specifika områden som rör hälso- och sjukvården. Det saknas helt koppling till vårdsektorns behov vilket blir missvisande utifrån hälso- och sjukvårdens stora kostnad, produktion och relativa andel av BNP i samhället. Områden som fysisk hälsa, psykisk hälsa och forskning, habiliteringsinsatser och hjälpmedelsutveckling och klinisk implementering saknas helt. Det är viktigt för produktivitet att investeringar i forskning och innovation även gynnar hälso- och sjukvård inte bara teknik och industri.

Kapitel 3 Teknisk utveckling, forskning och innovation

3.2.3 Viktiga faktorer för företagens investeringar i FoU och innovation

Region Skåne delar bedömningen att långsiktighet,

förutsägbarhet och kvalitet i kunskapsförsörjningen är den främsta grunden för företagens FoU-investeringar. För att få företag att förlägga forskning och utveckling i Sverige krävs stabila villkor över tid, en välfungerande bostadsmarknad och en konkurrenskraftig kompetensförsörjning. Samtidigt bör staten uppmärksamma att företagens FoU-investeringar ofta har ett annat tidsperspektiv än vad den institutionella utvecklingen hinner hantera. Region Skåne vill därför understryka att förutsägbarhet, snabb handläggning och tydliga incitament är centralt för att undvika att investeringar i avancerad teknik flyttar utomlands i ett tidigt skede.

Skåne och Öresundsregionen är en tillväxtmotor för hela Sverige och kan bidra till de strategiska tekniker som Europa behöver utveckla. Vi kan med våra styrkor inom teknik, Life science, smarta material, livsmedel, bioteknik, med mera, bidra till att stärka Sveriges identitet som teknikland, vilket är en viktig faktor för att företag ska vilja investera i Sverige.

3.4.1 Företag som investerar i forskning, utveckling och innovation

För företag i Skåne är möjligheten att rekrytera internationell kompetens och samarbeta nära forskningsmiljöer minst lika viktig som själva FoU-stöden. Därför är snabba och förutsägbara processer för arbetskrafts- invandring och etablering avgörande. Region Skåne vill betona att konkurrensen om kunskapsintensiva investeringar är global och att även mindre förseningar eller oklara regelverk riskerar att göra att Sverige tappar innovationsprojekt som annars hade etablerats här.

3.4.4 FoU-subventionerna till företag är relativt små

Region Skåne delar kommissionens bedömning att nuvarande FoU-avdrag är komplext och för begränsat i omfattning. För att FoU-avdraget verkligen ska få genomslag behöver det vara enklare, mer förutsägbart och bättre anpassat till mindre företags förutsättningar.

3.5.1 Satsa på forskning och kompetensförsörjning framför riktade stöd till företag

Region Skåne håller med om bedömningen att goda ramvillkor är avgörande. Region Skåne instämmer däremot inte i att en begränsning till att enbart åtgärda tydliga marknadsmisslyckanden är en tillräcklig

nationell policy för FoU-stöd i Sverige, i relation till de stöd som ges i andra ekonomier. Sveriges ramvillkor för företag är för svaga i jämförelse med andra ekonomiers och behöver kompenseras för detta. Vi befinner oss i en situation i världen där subventioner av inhemsk industri och värdekedjor används strategiskt av andra länder för att slå undan konkurrens. USA och Kina subventionerar industrioutput medan vi pratar om att subventionera för att komplettera för marknadsmisslyckanden och oroar oss för statsstöd.

Ytterligare en brist med marknadsmisslyckande som ledstjärna är att den gröna omställningen, utifrån de energi- och miljömål som finns, inte kommer gå tillräckligt fort utan att den stimuleras av subventioner. Inom den gröna omställningen måste staten i någon mån våga vara marknads- skapande med sina stöd och sin köpkraft. Inom detta område finns dessutom en stor potential sedan mycket riskkapital till gröna investeringar nu lämnar USA för Europa.

Stora avancerade industrier så som halvledarfabriker m.m. har i stort sett inte etablerats någonstans i världen utan avsevärda statliga stöd. Statens åsikt är att all industri ska växa fram på den fria marknadens egna villkor men undantag finns som till exempel Stegra och Northvolt. Region Skåne välkomnar en fortsatt diskussion för att skapa tydliga förutsättningar.

Ett problem är att Sverige, till stor del indirekt genom EU-regleringar, har avsevärt sämre ramvillkor än konkurrerande ekonomier. Detta rör till exempel de nya digitala akterna som FoU-tunga bolag tvingas lägga tid på i stället för sitt FoU-arbete. Europa har också en avsevärt sämre finansmarknad än till exempel USA för tillväxtbolag. Lagg vid detta till problemen med effekt och el-försörjning. För att i någon mån kompensera för alla bestående svagheter i företagens ramvillkor i Sverige anser Region Skåne att FoU-stöd inte ska avfärdas till en miniminivå fullt så lättvindigt som det görs i betänkandet.

3.5.3 Större institutionell mångfald

Region Skåne är positiva till förslaget att etablera ett antal mindre forskningsinstitut inom teknik, naturvetenskap och medicin, men ser genomförandet som något orealistiskt. Region Skåne tycker att ambitionen är bra med flera mindre institut. RISE är idag en stor organisation med relativt höga overheadkostnader, främst på grund av dyra testmiljöer. Region Skåne är tveksam till hur pilotupplägget ska lyckas attrahera duktiga forskare med flera som ska gå från sina etablerade universitetsanställningar till ett pilotinstitut som kanske läggs ner.

Ny forskningsfinansiär för banbrytande forskning

Region Skåne är, trots frågetecken kring riskbeteende och en i Sverige tillräcklig kritisk massa i spetsforskning, positiva till konceptet om en myndighet som finansierar mer banbrytande forskning inom teknik, naturvetenskap och medicin. Vi vill samtidigt påminna Produktivitetskommissionen om att flera tidigare utredningar snarare efterfrågat en konsolidering av forskningsfinansiärer än skapandet av nya.

3.5.4 Starkare koppling mellan akademi och näringsliv

Region Skåne håller med om bedömningen att en starkare koppling mellan näringsliv och akademi vore önskvärd. Region Skåne vill särskilt betona oklarheter rörande statsstödsregler som ett viktigt hinder att adressera här, vilket betänkande också tar upp.

3.5.6 Ett bättre system för företagsfrämjande

Sverige har ett av Europas och världens bästa främjarsystem. Region Skåne välkomnar likväl ambitionen att effektivisera det företagsfrämjande systemet. Region Skåne är positiva till förslaget om att förenkla ansökningsprocesserna och minska antalet främjaraktörer, även om vi inte tycker att något av detta är avgörande problem idag. Att minska antalet aktörer hade gjorts enklast genom att stat, region och kommun samverkar kring system och funktioner som vi finansierar. Sverige hade blivit starkare med en mer sammanhållen

innovationsinfrastruktur. Vad gäller utmaningen med att utvärdera stöden, bör genomtänka utvärderingskoncept finnas inprogrammerade i de större FoU-programmen på förhand. Här får staten gärna visa vägen för regioner och kommuner som också finansierar en hel del företagsfrämjande. Region Skåne anser att det alltid är viktigare att utforma stöd utifrån vad man vet och kan anta har effekt, snarare än vad som är utvärderingsbart. Region Skåne anser att företagsfrämjande aktörer i högre grad bör utvärderas utifrån deras förmåga att bidra till långsiktig tillväxt snarare än antalet genomförda aktiviteter.

3.5.8 Samhällsekonomiskt effektiva krisstöd

Region Skåne delar kommissionens slutsats att krisstöd bör vara utformade för att minimera långsiktiga snedvridningar. I tidigare kriser har vi sett att stöd inte alltid riktats till de företag som haft långsiktig bärkraft, vilket har skapat undanträngningseffekter samt försvagat strukturell omvandling. För att undvika liknande effekter bör staten i högre grad bygga in kriterier som fokuserar på företagens utvecklingspotential, innovationsförmåga och marknadsutsikter. Detta är särskilt viktigt för kunskapsintensiva företag som ofta är kapitalberoende men samtidigt besitter stor framtida tillväxtpotential. Region Skåne vill också betona att snabba processer och tydlig kommunikation är avgörande för att krisstöd inte ska påverka investeringar negativt genom att skapa osäkerhet eller beroende.

4 Kapitel 4 Digitalisering och AI

Region Skåne anser att betänkandet innehåller flera viktiga och välgrundade förslag, men vill betona vikten av regional delaktighet, tydliga nationella riktlinjer och långsiktiga satsningar för att digitalisering och AI ska bidra till ökad produktivitet och bättre välfärd i hela landet. Det görs mycket redan på flera områden och det viktiga är att det inte skapas fler strukturer och parallella spår utan att arbetet fortsätter i de forum som är uppstartade och att det finns en tydlig ansvarsfördelning över vem (statlig myndighet, region,

kommun, näringsliv) som jobbar konkret med vilket förslag. I slutbetänkandet hänvisas också till Sveriges AI-strategi och att delar av förslagen föreslås inkluderas i det arbetet.

I betänkandet bedöms att riktade stöd till viss AI-teknik, vissa skeden eller vissa sektorer bör undvikas eftersom framtiden är osäker när det gäller teknikval och arbetsmarknadseffekter. Region Skåne instämmer i att alltför snäva och teknikbundna stöd riskerar att bli kortsiktiga. Samtidigt vill Region Skåne nyansera slutsatsen. Det finns redan idag välgrundad kunskap om vilka AI-teknikfamiljer som sannolikt kommer att vara särskilt relevanta framåt. AI-kommissionen lyfter exempelvis generativ AI, stora språk- modeller (LLM) och multimodala modeller i Färdplan för Sverige (SOU 2025:12). Ett alltför avhållsamt förhållningssätt riskerar att bromsa implementeringstakten och försvåra strategiska prioriteringar.

Region Skåne vill betona att det avgörande inte är enskilda tekniker i sig utan deras tillämpning i verksamhetsnära processer.

Produktivitetsvinster realiseras när AI integreras i konkreta arbetssätt, med tvärfunktionell samverkan mellan verksamhet, juridik, informationssäkerhet, dataförvaltning och teknik. Region Skåne efterfrågar därför inte i första hand tidiga stöd till tekniker i ”grundform”, utan ett tydligare nationellt stöd för ansvarsfull applicering, implementering och skalförmåga.

Region Skåne delar bedömningen att digitaliseringen av offentlig sektors egna verksamheter behöver öka, både för interna produktivitetsvinster och för förbättrad datatillgång och effektivare processer som även gagnar näringslivet. En central praktisk utmaning är dock tolkningen och balansen mellan olika regelverk. Dataskydds- och integritetsfrågorna är särskilt komplexa och bristen på tolkningsstöd hämmar möjligheterna till datadriven styrning, digitalisering och därmed även tillgängliggörandet av AI. Region Skåne ser därför ett stort behov av tydligare vägledning och ett mer sammanhållet stöd för hur regelverk ska tillämpas så att risk kan

hanteras utan att nyttorealiserings i praktiken stoppas.

I betänkandet lyfts också behovet av att nyttan av integritetsskydd vägs mot nyttan som nya digitala lösningar kan ge samt att lagstiftningen avseende offentlighet, sekretess och elektronisk behandling kan behöva uppdateras för att skapa bättre balans mellan integritetsskydd och datadelning. Region Skåne delar denna bedömning, men vill framhålla att regelverken i nuläget sällan tillämpas utifrån en praktisk risk-nytta-bedömning. Osäkerhet i tillämpningen leder ofta till försiktighetsprinciper som bromsar datadelning och digitalisering, även när riskerna kan hanteras genom tydliga ramar och skyddsåtgärder.

Region Skåne vill särskilt lyfta värdet av innovationsfrämjande testmiljöer och tydliga ramar för dataanvändning. I betänkandet Anpassningar till AI-förordningen (SOU 2025:101) föreslås så kallade regulatoriska sandlådor som en åtgärd för att möjliggöra innovation. Region Skåne ser att sådana upplägg kan skapa betydande värde, bland annat genom att möjliggöra vidarebehandling av personuppgifter inom kontrollerade former. Mot denna bakgrund ser Region Skåne behov av att antingen möjliggöra efterbehandling av personuppgifter inom väldefinierade ramar eller att se över dataskyddslagstiftningen i stort, för att bättre möjliggöra datadriven utveckling och ansvarsfull AI-användning.

Kapitel 5 Arbetsmarknad och kompetensförsörjning

Region Skåne noterar att betänkandet främst tar sikte på utbildning, arbetsmarknad och skattesystem, men saknar beskrivning av dessa i förhållande till den ofta utsatta grupp personer med långvarig funktions- nedsättning som erbjuds och får vård och stöd från regionerna. Det saknas förslag som stärker forskning inom psykisk och fysisk hälsa, utveckling av hjälpmedel eller stöd för personer med olika funktionsnedsättningar. Effekter av föreslagna förändringar på jämlik tillgång till hälso- och sjukvård inklusive habiliteringsinsatser är inte adresserade. Det saknas förslag på åtgärder för att minska administrativa hinder eller öka implementeringen av evidensbaserade

stödinsatser inom flertalet områden i hälso- och sjukvården. Region Skåne anser att detta är viktigt då många delar av hälso- och sjukvården har betydelse för utsatta målgrupper med särskilda förutsättningar för möjligheter till deltagande i den ordinarie arbetsmarknaden.

5.3.1 Stärk Sveriges attraktivitet för högkvalificerade arbetskrafts- invandrare

Region Skåne tillstyrker förslagen. Region Skåne vill särskilt framhäva att en stor potential för Skånes attraktivitet ligger i att undanröja de hinder som föreligger för en integrerad arbetsmarknad inom Greater Copenhagen. I dagsläget begränsas en stor del av Skånes arbetsföra befolkning till en arbetsmarknad som inte matchar befintlig kompetens, på grund av dess egenskap som tredjelandsmedborgare. Genom en mer integrerad arbetsmarknad mellan Sverige och Danmark ökar matchningsmöjligheterna och därmed attraktiviteten och en effektivare kompetensförsörjning.

5.3.4 Fler kortare utbildningar som efterfrågas av näringslivet

Region Skåne avstyrker. Högre utbildning bör syfta till att bygga framtidens kompetenser och inte bara leverera till dagens arbetsmarknad. Förslagen sätter för mycket fokus på inträdet på arbetsmarknaden, snarare än att se hur utbildningarna gynnar individ och samhälle genom att lägga grunden till ett livslångt lärande.

5.3.5 Stärk de nationella yrkesprogrammen på gymnasial nivå

Region Skåne menar att det bör göras en djupare konsekvensanalys av hur förkortade utbildningar ska formas för att möta arbetsmarknadens behov.

5.3.6 STEM och möjligheten att göra kloka utbildningsval

I syfte att skapa goda förutsättningar för elever att göra välgrundade utbildningsval bör studie- och yrkesvägledningens objektivitet stärkas. I dagsläget utgår studie- och yrkesvägledningen för mycket utifrån respektive huvudman. Låt regionerna stötta skolans befintliga studie- och yrkesväg- ledning genom en regional stödstruktur för vägledningscentrum där studerande exempelvis kan möta företrädare

från näringslivet och där bristyrken kan lyftas fram på nya och attraktiva sätt.

5.3.10 Stärk arbetsmarknadsutbildningen

Region Skåne är positiva till att bredda målgruppen för vilka som kan omfattas av arbetsmarknadsutbildningar. Det är också positivt med "regionala kontrakt", där en stärkt samverkan kring det regionala utbudet är centralt för att inte krocka med till exempel Yrkesvux. Förkortade upphandlingar är ett sätt att underlätta för utbudsplanering av "konkurrerande" utbildning. Stärk samverkan mellan regionalt yrkesvux och AMU för att snabbare kunna bygga ut kapacitet. Undersök om inte kopplingen mellan yrkeshögskolan och AMU kan stärkas.

Kapitel 6 Kapitalförsörjning

6.3.1 Vårda den svenska riskkapitalmarknaden

Region Skåne delar bedömningen att offentlig finansiering via riskkapital och lån ska vara riktad mot områden där privat kapital inte verkar av egen kraft. Utifrån ett investeringsfrämjande perspektiv är det dock viktigt att säkerställa att statliga aktörer inte agerar för långsamt i dessa segment. Staten bör därför kombinera principen om undvikande av undanträngning med ett tydligare uppdrag att snabbt kunna komplettera marknaden där behov uppstår, särskilt i uppskalningsfasen som är central för internationellt investeringsintresse.

6.3.2 En mer likvid räntemarknad

Den föreslagna möjligheten för Riksgälden att låna mer än nettolånebehovet är från ett regionalt främjandeperspektiv intressant. Likviditet i svenska räntepapper minskar upplevd risk och stärker bilden av Sverige som en stabil investeringsmiljö. Detta är en viktig signal i globala investerares riskbedömning. Region Skåne bedömer att förbättrad likviditet på nationell nivå indirekt stärker kapitaltillgången i tillväxtregioner som Skåne, då internationella investerare i större utsträckning betraktar Sverige som en trygg

basmarknad. Standardisering och transparens på marknaden för företagsobligationer är en förutsättning för att även regionala bolag ska kunna använda obligationsfinansiering på ett kostnadseffektivt sätt. Ett mer transparent och förutsägbart regelverk skulle sänka trösklarna och stärka kopplingen mellan lokalt näringsliv och internationella kapitalflöden.

6.3.3 Konkurrensen på bankmarknaden

Region Skåne välkomnar en utredning om kontonummer och funktions- portabilitet. För företag som etablerar sig i Sverige är det en återkommande källa till irritation att bankbyten innebär administrativ friktion. Att förenkla mobilitet mellan banker stärker både konkurrensen och Sveriges attraktions- kraft som etableringsland. Ett förbud mot listräntor kan bidra till att minska informationsasymmetrier på kreditmarknaden. För internationella investerare är transparens en central faktor. En mer öppen prissättning stärker bilden av Sverige som ett land med tydliga och rättvisa finansiella processer, vilket underlättar vid etablering av dotterbolag eller större expansioner.

6.3.4 Ett bra investeringsklimat och välintegrerade globala marknader

Region Skåne stödjer en ökad integrering av europeiska kapitalmarknader, under förutsättning att Sveriges välfungerande system inte försvagas. Från ett investeringsfrämjande perspektiv är djupare kapitalmarknader helt avgörande för att säkerställa att europeiska företag i snabbväxande regioner som Skåne kan få tillgång till storskaligt kapital utan att behöva flytta sin verksamhet. Integrering bör utformas så att svenska företag kan dra nytta av större kapitalvolymerna utan att förlora den stabilitet och förutsägbarhet som kännetecknar de svenska finansmarknaderna.

Region Skåne ser positivt på en utvärdering av lagen om granskning av utländska direktinvesteringar. en modell där nödvändiga säkerhets- prövningar kan kombineras med hög förutsägbarhet och snabba

besked. Att se över de bilaterala investeringsskyddsavtalen är också nödvändigt. Dagens avtal framstår som otydligt kopplade till EU-rätten vilket ibland gör att internationella investerare uppfattar Sverige som svårtolkat. Det riskerar att driva investeringar till andra europeiska regioner.

Kapitel 7 Konkurrens och handel

7.5.1 En stärkt koncentrationsprövning

Region Skåne stödjer en förstärkning av möjligheten att åtgärda konkurrensskadliga företagskoncentrationer. I tillväxtregioner ser vi hur marknadsdominans ibland låser ute nya aktörer och hämmar innovation. En mer aktiv koncentrationsprövning stärker förutsättningarna för att internationella företag ska välja Sverige som etableringsland eftersom de värderar rättvis konkurrens mycket högt vid lokalisering.

7.5.2 En översyn av processfrågor

En översyn av processerna i konkurrensrättsliga mål är angelägen. Långdragna ärenden skapar osäkerhet för utländska investerare som söker tydliga och effektiva institutioner. Region Skåne betonar särskilt vikten av snabbare processer och tydligare ansvarsfördelning för att säkerställa att rättstillämpningen inte försvagar Sveriges attraktionskraft.

7.5.3 Ett nytt konkurrensverktyg

Ett nytt konkurrensverktyg som gör det möjligt att utreda hela marknader är relevant för investeringsfrämjandet. Flera branscher där utländska investeringar är centrala präglas av strukturella hinder snarare än enskilda företags beteenden. Möjligheten att utreda marknader i sin helhet kan frigöra tillväxtpotential och minska inträdesbarriärer som annars avskräcker investerare.

7.5.4 Stärkt regelverk mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Region Skåne stödjer ett stärkt regelverk mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

7.5.5 Fortsätt verka för öppenhet, frihandel och en bättre inre marknad

Region Skåne delar bedömningen att Sverige måste fortsätta vara en tydlig kraft för öppenhet och frihandel. För en region som är starkt beroende av internationella investeringar och export är det absolut avgörande att motverka protektionism och stärka EU:s inre marknad. Det gäller särskilt digitala tjänster där en tung regelbörda riskerar att hämma etableringar av datadrivna bolag. En aktiv svensk linje för att förenkla och harmonisera regelverk stärker landets roll som europeiskt nav för investeringar.

Kapitel 9 Energiförsörjning

Region Skåne anser att en välfungerande elförsörjning har en avgörande betydelse för vårt ekonomiska välbefinnande och näringslivets konkurrenskraft, och delar därför flera av de reflektioner och slutsatser som presenteras i kapitlet.

Region Skåne delar Produktivitetskommissionens övergripande bedömningar om behovet av långsiktiga och stabila spelregler och målsättningar som skapar så goda förutsättningar som möjligt för en ordnad och stegvis utbyggnad och utveckling av det svenska elsystemet. Det är dock viktigt att de spelregler, marknadsmodeller och ramverk som finns också i realiteten bidrar till mål de är ämnade för. Som exempel kan elområdesindelningen lyftas som exempel på en fallerande modell, där indelningen både ska hantera flaskhalsar i elnätet och säkerställa driftsäkerhet, samt ge lokaliseringssignaler till var ny produktion och nätförstärkning behövs. Region Skåne anser det uppenbart att marknaden inte förmår agera på dessa signaler på det sätt som det är tänkt, och vill därför understryka att spelregler och

målsättningar behöver vara både stabila över tid och fungera i praktiken. Sammantaget anser Region Skåne att elområdesindelningen skapar ojämlikhet i landet och missgynnar tillväxt och utveckling. Region Skåne anser därför att elområdesindelningen skall avskaffas.

9.4.3 Inför en trestegsprincip för ett mer samhällsekonomiskt effektivt elsystem

Region Skåne delar synen på vikten av ordnade processer och föredrar en smart och flexibel utveckling av elsystemet, men är osäker på om det finns behov av att införa en trestegsprincip. Det finns idag regler och ramverk för transmission och distribution som regleras av Energimarknadsinspektionen som syftar till att prioritera optimering och begränsad ombyggnation av det befintliga elnätssystemet före omfattande nyinvesteringar. Befintliga regler och ramverk kan behöva efterlevas i större utsträckning, och utifrån den bristande utbyggnaden av ny elproduktion i bland annat Skåne kan det finnas behov av att även införa liknande principer för att stärka tillkomsten av ny produktion.

Region Skåne är positiv till förslaget om att förtydliga Svenska kraftnäts uppdrag rörande helhetsansvar för planeringen av elsystemet, och anser att steg i denna riktning redan har tagits med den nya myndighetsinstruktionen som trädde i kraft 1 augusti 2025. Region Skåne välkomnar den nya instruktionen och ser fram emot att Svenska kraftnät ska utvecklas till att också utgå från ett samhällsbyggnadsperspektiv. Det är viktigt att understryka att det krävs god regional och lokal kännedom för att myndigheten ska kunna uppfylla planeringsansvaret.

9.4.4 Genomför förslagen i utredningen om översyn av regleringen på el- och naturgasområdena

Region Skåne instämmer i resonemangen vad gäller nätregleringen och behovet av att noggrant följa kostnadsökningarna ur ett konsument- perspektiv. Givet kommande förändringar på området,

med bland annat en ny uträkning av intäktsramarna för tillsynsperioden 2028 – 2031, är det klokt att avvakta med ytterligare utredningar. Region Skåne vill dock understryka att om de kommande regleringsförändringarna inte medför stabiliserade kostnadsökningar för konsumenterna, så är det av yttersta vikt att den svenska regeringen agerar.

9.4.5 En ändamålsenlig utbyggnad av elsystemet bör kunna genomföras med statligt stöd

Region Skåne anser, likt Produktivitetskommissionen, att den marknadsdrivna modellen inte lett till en ändamålsenlig utbyggnad av systemet, vilket situationen i Skåne är ett bra exempel på. För att möta planeringsmålet om 300 TWh till 2045 och lyckas med elektrifieringen krävs ett samlat, nationellt agerande med väl avvägda stödsystem som stimulerar utbyggnad av både elnät och produktion. Region Skåne förordar teknikneutrala regelverk samt en bred variation av fossilfria produktions- slag, där de olika kraftslagets förmågor i elsystemet behöver tas tillvara på ett bra sätt. I tillägg till detta behöver den planerbara elproduktionen som finns idag, exempelvis kraftvärmen, få ersättning för de systemnyttor de bidrar med. Detta skulle i sin tur kunna främja utbyggnaden av ytterligare regional och lokal produktion.

En grundförutsättning för en välfungerande elförsörjning är förmågan att agera både här och nu, och i framtiden. Utifrån detta vill Region Skåne framhålla vikten av att kraftslag med förhållandevis kort etableringstid, så som kraftvärme, vind- och solkraft i högre grad ska möjliggöras för att på kort och medellång sikt stärka elförsörjningen. Här finns behov av att förenkla och effektivisera tillståndprocesserna, och slutbetänkandet lyfter fram detta särskilt för vindkraft på land. Region Skåne vill lyfta fram behovet av effektiviserade tillståndprocesser även för generationsväxling (repowering) av befintliga vindkraftverk, samtidigt som ett kommunalt ersättningssystem för etablering av både landbaserad och

havsbaserad vindkraft behöver komma på plats.

Vad gäller möjligheten för Svenska kraftnät att bygga nätanslutningar till havs uppfattar Region Skåne att detta idag är möjligt om det är samhälls- ekonomiskt motiverat. För att få till etablering av havsbaserad vindkraft anser Region Skåne att det som krävs snarare är en centraliserad modell för etablering genom exempelvis det föreslagna auktionsbaserade förfarandet.

I slutbetänkandet lyfts även att regeringen bör gå vidare med planering för nyinvesteringar i kärnkraft, samt vikten av att regeringen möjliggör livstidförlängning och kapacitetshöjningar i befintliga reaktorer. Region Skåne står bakom dessa förslag då de kan bidra till att förbättra elförsörjningen på både medellång och lång sikt.

Region Skåne står bakom Produktivitetskommissionens rekommendation om att analysera möjligheterna att nyttja Svenska kraftnäts flaskhals- inkomster för fler typer av åtgärder som kan förbättra elsystemet. Region Skåne har arbetat för detta under ett par års tid, och i arbetet har ett antal möjliga användningsområden identifierats, så som program för att öka mothandeln genom att inkludera även mindre produktionsenheter. Region Skåne ser även att flaskhalsinkomsterna hade kunnat nyttjas genom införande av så kallade Redispatch Prepayment Guarantees, vilket är en incitamentsmodell som kan stödja utbyggnad av ny kapacitet på platser där anläggningarna kan bidra till flera systemkrav samtidigt. Det viktigaste är en årlig ersättning för den förväntade nyttan av anläggningarna för nätet, vilken kan garanteras vid investeringstillfället genom nyttjande av flaskhals- inkomsterna. Region Skåne anser även att regeringen skulle kunna utreda hur flaskhalsinkomsterna hade kunnat nyttjas för att kompensera konsumenterna i SE4 genom exempelvis ytterligare sänkt energiskatt på el.

Slutligen anser Region Skåne att ingen ytterligare sammankoppling mellan SE4 och utlandet ska göras förrän de länder som ska länkas

samman arbetar på samma sätt med hantering av elprisområden.

Kapitel 11 Kriminalitet och tillit

Region Skåne understryker vikten av att arbeta framsynt och genomgripande med utveckling av olika former av insatser för att stävja välfärdsbrott.

11.3.2 Revidera eller upphäv lagen om valfrihetssystem

Region Skåne välkomnar en översyn och möjligheten att värna skydd för de offentliga aktörernas rätt att göra bra affärer.

Upphandlingsreglerna har i stor utsträckning blivit en skyddslagstiftning för företagares rätt att verka på den offentliga marknaden. Det tar sig uttryck i att det är alltför lätt att överklaga, det är för svårt att avsluta dåliga leverantörer, och för svårt att utesluta leverantörer som uppdragsgivaren känner till inte är lämpliga.

Begränsning av antal leverantörer och tak i produktion skulle också kunna ses över.

Region Skåne anser det önskvärt att revidera Lag om valfrihetssystem, LOV, för att göra det lättare att motverka kriminella aktörer, men anser att det är att gå för långt att upphäva LOV. Region Skåne ställer sig frågande på vilket sätt ett sådant beslut skulle väga tyngre än fördelarna med att ha kvar LOV.

11.3.3 Tillståndsplikt och uppgiftslämnandeskyldighet

Region Skåne tillstyrker förslaget om ökad tillståndsplikt för fler verksamheter inom hälso- och sjukvården. Region Skåne förordar dock att tillståndsprövning och tillståndsplikt omfattar hela sektorn, dvs alla privata vårdgivare som önskar ingå vårdavtal med regioner och kommuner. Krav på tillstånd från IVO är ett sätt och en del i kvalitetssäkring av leverantörer.

11.3.4 Samla, dela och tillgängliggöra information

Region Skåne anser att förslaget om ett utförarregister för privata utförare är bra. Det är viktigt att en gedigen översyn görs över vilka

myndigheter som ska ges möjlighet att byta ut information och lämna underrättelser där prioritet bör ges till ökat informationsutbyte som kan bidra till att stärka patientsäkerhet och ekonomiska kontroller.

11.3.7 Skärpta krav och möjlighet att ta ut avgifter för kontroll

Region Skåne ställer sig positiv till att kraven ökar på regioner och kommuner avseende stärkt kontroll och uppföljning av privata vårdgivare. De utökade krav som införs behöver däremot vara tydliga och kopplade till idag identifierade brister. Generella och otydliga krav med stora tolkningsutrymme skapar inte något mervärde i sig.

Vidare anser Region Skåne att stärkta krav på kontroll hos kommuner och regioner bör införas först efter det att förslag införs om stärkta möjligheter att byta information, utökat upphandlingsstöd, bättre förutsättningar att motverka oseriösa aktörer med mera.

Förslaget om utökad kontroll kan verka kostnadsdrivande för regionerna. I utredningen föreslås att se över regelverk för upphandling i syfte att försvåra för oseriösa aktörer. Att ställa krav på ökade kontroller utan vidare stöd eller förändringar i lagstiftning som ger förutsättningar att möta utmaningar kan verka kostnadsdrivande och bli ineffektivt. Möjligheten att ta ut avgift kan vara välkommet men kan också bli kostnadsdrivande om verksamheten sätter pris, till exempel vid tillämpning av Lag om offentlig upphandling.

Kapitel 13 Kommunsektorn

13.3.1 En garantimodell för kommunsektorns finansiering

Region Skåne tillstyrker förslaget. En garanterad utveckling av skatte- underlaget, på en rimlig nivå, skulle tillsammans med andra föreslagna åtgärder bidra till goda långsiktiga planeringsförutsättningar för sektorn, samtidigt som det verkar kontracykliskt i en lågkonjunktur.

Dock saknar resonemangen i delbetänkandet en central aspekt när statsbidragens utveckling beskrivs. Det är att majoriteten av de diskretionära tillskotten i de generella statsbidragen sker i enlighet

med finansieringsprincipen, dvs tillskottet på intäktssidan kommer med ett lika stort tillskott på kostnadssidan (alternativt minskning på intäktssidan) och nettot blir noll. Om dessa tillskott sedan inte indexeras urholkas finansieringsprincipen över tid. I de delar som rör specifikt finansieringsprincipen finns starkare argument för en rak indexering av de generella statsbidragen än vad som framkommer i betänkandet. En sådan indexering bör därför inte uteslutas, utan finnas med som alternativ i direktiven om en ny utredning tillsätts för att utreda en ny garantimodell enligt förslaget i slutbetänkandet.

13.3.2 Bättre redovisning för förbättrad tydlighet

Region Skåne tillstyrker förslaget. En tydligare redovisning är i grunden en hygienfaktor och en nödvändig komponent i en fungerande kommunikation mellan staten, kommunsektorn och medborgarna. Region Skåne förordar en tydlig redovisning enligt kommissionens förslag och att den som minimum innehåller uppgifter om hur statsbidrag förändras mellan budget för nästkommande år och prognostiserat utfall för pågående verksamhetsår – både totalt och nedbrutet per anslag och utgiftsområde.

13.3.3 Metoder för att kunna mäta produktivitetsutvecklingen

Region Skåne tillstyrker förslaget och välkomnar rent generellt att försök görs att mäta produktivitetsutvecklingen. Region Skåne menar dock att de inneboende problemen inte ska underskattas och att resultaten därmed inte heller bör övertolkas, särskilt inte vid jämförelse mellan olika vårdgivare.

13.3.4 Statsbidragsportal och sektorsbidrag

Förslaget att minska antalet riktade statsbidrag tillstyrks, men vi ställer oss frågande till förslaget att använda sektorsbidrag snarare än generella statsbidrag. Huvudalternativet, och det som rimligen har störst effektivitetsvinster, bör vara att föra över riktade statsbidrag till de generella statsbidragen. Det bör gälla samtliga riktade statsbidrag som inte särskilt kan motiveras utifrån de principer som föreslås i delbetänkandet.

Kapitel 14 Administration i offentlig sektor

Region Skåne tillstyrker förslagen om *minskad perspektivträngsel, glesare rapportering och uppföljning samt myndighetsföreskrifters detaljeringsgrad* (14.3.1-14.3.3).

Kapitel 15 Offentlig upphandling

15.3.1 Systematisk användning av erfarenheter

Region Skåne anser att ett system som underlättar att dela erfarenheter, bör på sikt ge högre kvalitet och ett bättre nyttjande av skattemedel. Systemet behöver vara lättillgängligt, enkelt att använda och kostnadsfritt för myndigheter att nyttja. Utan en väl avvägd och enkel modell finns en risk att administrativa kostnader ökar snarare än att upphandlingarna blir mer effektiva. Region Skåne vill dock peka på att det finns begränsningar avseende att använda tidigare erfarenheter av en leverantör enligt Lag om offentlig upphandling. Upphandling ska bygga på de grundläggande upphandlingsprinciperna där transparens, likabehandling och proportionalitet är några av principerna att ta hänsyn till.

15.3.2 Bättre inköpsuppgifter

Region Skåne anser att avsnittet innehåller bra förslag för en ökad transparens och möjlighet att inspireras och lära av varandra, förutsatt att kostnaden för detta bedöms rimlig i förhållandet till det mervärde som det ger.

Region Skåne vill framhålla att ett genomförande av förslaget kommer att innebära ett omfattande utvecklingsarbete både på nationell nivå och regionalt. Offentliga myndigheter har kommit olika långt. Skillnader finns även inom olika flöden och områden hos offentliga myndigheter. Exempelvis inom läkemedelsområdet sker redan idag rapportering till nationell databas (E-hälsomyndigheten) för detaljhandelsförsäljning. Påverkande faktorer kan vara regelverk och lagar som för ett visst specifikt område drivit på utvecklingen. Utveckling tar tid. Sannolikt kommer det att behöva ske en översyn av

gällande regelverk, samt ställningstagande till hur finansiering och eventuella lagändringar ska ske. Myndigheterna behöver få både tid och finansiering vid genomförande. Det är vidare viktigt att IT-stöden konsolideras.

Region Skåne anser att vid en etablering av en statlig annonsdatabas bör det tas i beaktande att det inte ska skapas ett ytterligare flöde för myndigheten att rapportera i utan kan genomföras med minimerade resurser.

15.3.4 Stärkt nationellt upphandlingsstöd

Region Skåne bejaktar förslaget att kunna dela och nyttja varandras erfarenheter i syfte att underlätta upphandlingsarbetet och skapa effektivare upphandlingar. Kostnadsaspekten bör dock bedömas och värderas innan införandet. Bedömning bör även göras i vilken omfattning offentliga verksamheter skulle nyttja ett sådant här upphandlingsstöd i praktiken och om det utifrån det kan anses kostnadseffektivt.

15.3.5 Färre överprövningar och effektivare handläggning

Region Skåne instämmer i behovet av att arbeta med utveckling av reglering och verktyg att minska antalet överprövningar av upphandlingar av hälso- och sjukvårdstjänster.

Kapitel 16 Konkurrens inom välfärdssektorn

16.4.3 Bygg in fler konkurrensfrämjande mekanismer

Region Skåne delar uppfattningen att det bör införas fler konkurrensfrämjande mekanismer i kvasimarknader där de bästa aktörerna premieras och vill framhålla vikten av precisering av vilka parametrar som kan avgöra kvalitet på marknadens tjänster.

Kapitel 17 Hälso- och sjukvård

17.2 Produktivitet och effektivitet i hälso- och sjukvården

Region Skåne instämmer i analysen att produktivitet i hälso- och sjukvården ofta underskattas på grund av hur volymmetoden hanterar

enhetskostnader. Värdering av produktivitet måste göras i relation till det önskade resultatet av offentlig sektors verksamhet i termer av kvalitet och effektivitet för hela befolkningen och alla intressenter. Detta gäller även inom laboratorie- medicin.

Region Skåne saknar analys av ambulanssjukvårdens roll i flödeskedjan. Betänkandet beskriver övergripande problem med vårdsystemets tillgänglighet men berör inte ambulanssjukvårdens centrala roll i flödeskedjan. Region Skåne bedömer att ambulanssjukvårdens ökade medicinska förmåga, dess bidrag till att undvika onödiga sjukhusbesök, och möjligheter till prehospital diagnostik (blodprover, EKG-tolkning, digital interaktion med klinik) är viktiga systemeffektivitetsdrivare men resonemang saknas kring detta i betänkandet. Region Skåne rekommenderar att ambulanssjukvården inkluderas i det fortsatta arbetet med betänkandets olika förslag kring värdering av produktivitet i offentlig sektor, särskilt i relation till kompetensförsörjning och vårdflödesoptimering.

Region Skåne vill peka på att betänkandet fokuserar på kostnadseffektivitet och resursomfördelning inom primärvård och läkemedelsfinansiering, men saknar analys av psykiatri, habilitering och hjälpmedel. Region Skåne ser ett värde i att det sker framtagande av förslag på satsningar som direkt kopplar resurser och innovation till psykiatri, habilitering och hjälpmedel, inklusive långsiktig forskning, implementering av digitala stödverktyg och nationell samordning av specialiserade insatser, i syfte att öka produktivitet.

17.2.3 Omställningen till en stärkt primärvård behöver förverkligas

Region Skåne vill peka på att omställningen till en god och nära vård syftar till att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt i patientens behov och förutsättningar. Det finns anledning att beakta att det i detta sammanhang kan finnas en målkonflikt utifrån ett produktivitets- perspektiv.

Region Skåne vill uppmärksamma att om sjukhusens resursandel behöver minska till förmån för primärvårdens, påverkar detta även uppdraget till primärvården, som redan i dag upplevs vara komplext. Detta diskuteras inte nämnvärt i utredningen, vilket Region Skåne anser hade varit önskvärt med tanke på eventuella konsekvenser som ett eventuellt utökat primärvårds- uppdrag skulle innebära.

17.3.1 Stärkt primärvård med tillräcklig resurstilldelning

Region Skåne delar uppfattningen att en stärkt roll för primärvården är viktig men vill också framhålla att det är av största vikt att förändringar sker på ett sådant sätt att fungerande patientflöden inte störs i onödan eller att berörda organisationer ställs inför svårhanterliga administrativa problem.

17.3.2 Kravet på regionerna att tillämpa LOV tas bort

Region Skåne anser att förslaget kan öka regionernas självständighet och möjlighet att avgöra vilken modell som passar bäst.

Region Skåne anser att tillämpningen av LOV delvis bidrar till att hindra den samlade omställningen till nära vård. Den bidrar till svårigheter att koordinera och utveckla primärvården samlat och som en helhet med så många vårdgivare involverade, i synnerhet som primärvården hanterar "alla patienter i ett län" och i sig har många kontaktytor med andra vårdnivåer.

Region Skånes erfarenhet är även att administrationen av förfrågningsunderlag och kontroll av vårdgivare är resurskrävande. Region Skåne vill framhålla att det finns bekymmer och utmaningar med nuvarande system, men det finns också fördelar. Regelverk och lagstiftning behöver ses över såsom beskrivs i avsnitt 11, men Region Skånes bedömning är också att en djupare analys kring fördelar och konsekvenser behöver göras innan detta förslag godtas, bland annat i ljuset av huruvida LOV revideras enligt förslag.

Den behovsstyrda vården regleras redan i hälso- och sjukvårdslagen, oavsett om vården är konkurrensutsatt eller inte. Region Skåne anser att det är tillsynen och efterlevnaden som i första hand behöver förbättras. Region Skåne anser att analys behöver göras avseende effekter på tillgängligheten, om antalet vårdgivare begränsas. Det är också väsentligt med riskanalys för full förståelse för effekterna på den behovsstyrda vården om en tillämpning av LOV ersätts med den mer stelbenta tillämpningen av LOU.

Utredningen menar att konkurrensen bibehålls även om LOV ersätts med LOU. Konkurrensen i sig bibehålls förvisso till viss del, men Region Skåne ser en risk för att den minskar samtidigt i takt med att antalet vårdgivare minskar. Upphandling enligt LOU skulle även kunna innebära att någon vårdgivare får ensamrätt att verka inom ett geografiskt område. Region Skåne ser en risk för att incitamentet att ha nöjda patienter minskar.

17.3.3 Ersättningssystem och beskrivningssystem

Region Skåne anser att det är välkommet med metodstöd och vägledning. Region Skåne vill framhålla att det är viktigt att metodstöd och vägledning ges av myndighet med rätt kunskap för denna uppgift och önskar en grundligare analys av detta innan uppdraget om ersättningssystem ges till Socialstyrelsen.

I avsnittet anges ett resonemang om att DRG-systemet som grund för ersättning av sluten vård riskerar att systematiskt undervärdera de ofta komplexa insatser som idag utförs i den öppna vården och slutsatser dras om att den slutna vården gynnas och att omställningen till öppnare vårdformer motverkas. Region Skåne vill framföra att djupare analys krävs gällande detta. Det anses finnas vårdprocesser som stannar i sluten vård trots att de tros kunna genomföras med bättre patientupplevd kvalitet och högre kostnadseffektivitet. Samtidigt har Sverige få vårdplatser per capita vid en internationell jämförelse och inga incitament att hålla en patient inskriven på sjukhus mer än nödvändigt. Systemet med DRG bidrar till reglering av

ersättning för slutna vård eftersom det är beräknat på ett genomsnittligt vårdtillfälle. Ytterfallsdagar, särskilt dyra vårdtillfällen, används om inläggningsperioden överstiger den gängse DRG-ersättningen eller om andra kostnader blir mycket högre än förväntat. Styckevis DRG-ersättning används framför allt vid debitering för utomlänspatient. Det är vidare vanligt att sjukhus ersätts med anslagsersättning, det vill säga fördelningen av medel samvarierar inte med antalet vårdade patienter. Detta saknas det helt ett resonemang om.

17.3.4 Remisskrav för akutvård på sjukhus

Region Skåne vill framhålla att primärvården redan idag har ansvar för brådskande hälso- och sjukvård som inte kräver bedömning på akutsjukhus eller vård på akutsjukhus. Region Skåne anser att en stärkt primärvård bör ge primärvården tillräckliga förutsättningar att sköta detta uppdrag på ett tillfredsställande sätt inom ramen för att kunna erbjuda kontinuitet och tillgänglighet, och därmed kunna återvinna befolkningens förtroende som vårdinstans för akut vårdssökande.

Region Skåne anser att remisskrav till akutvård på sjukhus skulle behöva utforskas och analyseras ytterligare framför allt då det får konsekvenser för flöden av patienter i flera led. Det bör även övervägas att formulera det som en *möjlighet* för en region att införa remisskrav. Region Skåne vill framhålla att det är oklart hur just ett remisskrav skulle skapa ett mer effektivt akut omhändertagande eftersom en grund för stärkt primärvård är att öka kapaciteten även för akut omhändertagande. Det skulle ställa stora krav på en tydlig rollfördelning mellan olika sjukhus liksom definition av särskilda skäl, det vill säga när det är lämpligt att en person söker för akutvård på sjukhus utan remiss. Region Skåne vill peka på att det kan finnas risker med remisskrav som kan fördröja handläggning och behandling av akuta och urakuta tillstånd.

17.3.5 Strategiskt ansvar för kompetensförsörjning och vårdinfrastruktur

Region Skåne tillstyrker föreslagen ansvarsfördelning mellan stat och region. Region Skåne vill framhålla vikten av att analys av nationella initiativ och arbete för en god kompetensförsörjning görs tillsammans med regionerna. Det finns förutom en närmast generell brist på tillgång till arbetskraft tydlig brist inom många specifika yrkesgrupper, och det är av yttersta vikt att prioriteringar och satsningar inom utbildningsväsendet sker utifrån regioners behov och i relation till uppdraget.

17.3.8 Finansiering av forskrivningsläkemedel

Region Skåne tillstyrker att statsbidraget för läkemedelsförmåner inte bör införlivas i det generella statsbidraget. Nuvarande ordning med uppräknings riskerar att försvinna och därmed finansieringen av tillkommande kostnader för läkemedelsförmåner. Vidare är vinsterna av forskning och innovation fördelade i hela samhället och det skulle kunna vara rationellt för enskilda regioner att bortse från nationella folkhälso- forsknings- eller närings- politiska perspektiv. Läkemedelsutredningen bör kunna få i uppdrag att ta fram förslag som förbättrar dagens system för att tydligare fungera som en helhet.

Carl Johan Sonesson
Ordförande

Jonna Myrebris
Regiondirektör